

Declaració escrita del Consell Nacional de les Dones de Catalunya per al 63 període de sessions de la Comissió de la Condició Jurídica i Social de la Dona

Nova York, de l'11 al 22 de març de 2019

La situació de les dones a Catalunya pel que fa als sistemes de protecció social, l'accés als serveis públics i la infraestructura sostenible per a la igualtat entre els gèneres i l'apoderament de les dones i les nenes està estretament vinculada, ja històricament, amb l'estructura pública que ha tingut Catalunya, garant de l'estat del benestar. Cal afegir, com a èxit en aquestes estructures de protecció, un marc jurídic sòlid i polítiques públiques de caràcter garantista que han permès, durant molts anys, garantir en general estructures de protecció i serveis públics.

Aquesta estructura, que permet parlar de sistemes de protecció social i d'una infraestructura de sostenibilitat, s'ha vist afectada greument per la crisi econòmica que hem patit i per les retallades plantejades pel diversos governs. Aquest fet, entre d'altres qüestions, ha posat en evidència que part d'aquest sistema requereix un abordatge diferent i que, segurament, una de les seves mancances és la debilitat del sistema d'igualtat.

En l'actualitat ens trobem que els sistemes estan en un procés de reconstrucció amb riscos de cronicitat i riscos vinculats als processos polítics i econòmics. Però, òbviament, la consecució de l'agenda de sostenibilitat de Catalunya, està lligada a l'agenda global que hauria de materialitzar els principals reptes a Catalunya a l'entorn dels sistemes de protecció i sostenibilitat. En aquets sentit, un dels principals reptes és l'aprovació definitiva del Pla Nacional per a la implementació de l'Agenda 2030 a Catalunya, inspirat en l'informe del Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible "L'Agenda 2030: transformar Catalunya, millorar el món, on la igualtat és un eix transversal". Cal destacar que a Catalunya tenim la Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, que té un desenvolupament sense la diligència deguda per poder fer front als principals reptes que tenim les dones.

La situació a Catalunya

Al 2017, el govern català posa en marxa l'Observatori de la Igualtat de Gènere, òrgan assessor adscrit a l'Institut Català de les Dones, com una de les mesures per garantir el compliment de la Llei i assolir la igualtat efectiva de dones i homes. Mitjançant les dades elaborades o recollides per l'Observatori de la Igualtat de Gènere hauríem de poder trobar un marc per parlar de la protecció social ¹:

La taxa d'ocupació de les dones és de 48,7 %, deu punts menys que la dels homes. De l'atur registrat a Catalunya, el 44,2 % són homes i el 55,8 % són dones. El salari brut anual que més evidència la diferència entre dones i homes és el corresponent al tram d'edat de més de 55 anys, amb una diferència de 10.417 € anuals. A mesura que disminueix l'edat, la bretxa salarial entre dones i homes també disminueix, encara que

¹ http://dones.gencat.cat/ca/ambits/centre_documentacio/estadistiques/

consell nacional de les dones de catalunya

segueix sent molt significativa. És destacable la precarietat de les dones joves que tenen un salari brut anual mitjà de 9.657€.

En referència a l'accés a l'educació, les dones són majoria en qualsevol dels tipus de titulació universitària amb un 56,6 % dels casos. La diferència amb els homes s'accentua en el cas dels graus, que se situa en 14,8 punts percentuals.

Les dones amb discapacitat reconeguda representen un 7,3 % de la població, una proporció molt similar a la dels homes en pràcticament tot el territori, però amb una discriminació substancial a l'hora de rebre serveis i prestacions adequades.

Un fet molt significatiu és el poc impacte de l'article 56 de la Llei 17/2015, que demana incloure sistemàticament la variable del sexe en totes les estadístiques, enquestes i recollida de dades que es duen a terme, la qual cosa és transcendental per establir mesures correctores o polítiques actives. Un exemple n'és l'Informe sobre l'estat dels serveis socials a Catalunya, que és del 2016 ² i les dades no estan segregades per sexe. Aquest element dificulta clarament la perspectiva global de l'accés al serveis socials bàsics.

D'altra banda, ens trobem que l'informe INSOCAT, recull d'indicadors socials a Catalunya en relació al context estatal i europeu, d'ECAS-Entitats Catalanes d'Acció Social (juliol 2018³), assenyala que el nivell de pobresa entre les persones aturades ha augmentat en el període 2013-2017 perquè l'import de les prestacions i subsidis d'atur ha disminuït i/o perquè hi ha més persones aturades que no tenen accés a una prestació d'atur o a una prestació social; quatre de cada deu persones aturades no reben cap prestació. Òbviament, això afecta les famílies i, en especial, les dones. Destaquem que al 2017 el 87 % dels contractes registrats a Catalunya van ser temporals, un 87,3 % en el cas de les dones i un 86,9 % en el dels homes.

Les dones grans⁴ acumulen les pensions baixes, les situacions de dependència i de solitud –un 77 % de les persones grans que viuen soles són dones– a causa del fracàs d'un sistema de protecció social fonamentat en les cotitzacions provinents del treball assalariat. Arriben a l'última etapa de la vida depenent dels ingressos d'altres i, en cas que siguin vídues, passen a ser la part més vulnerable de la nostra societat. Segons l'Institut Nacional de la Seguretat Social, l'any 2016, per exemple, a Catalunya es van destinar 471.645 pensions a homes i 372.050 a dones.

El 2017, el 87 % dels contractes registrats a Catalunya van ser temporals, un 87,3 % en el cas de les dones i un 86,9 % en el dels homes.

²http://treballiaferssocials.gencat.cat/web/.content/03ambits_tematic/15serveissocials/sistema_catal_a_serveis_socials/documents/informe_estat_serveis_socials/informe_ss_2016.pdf

³ <https://acciosocial.org/que-fem/informes-i-publicacions/insocat-informe-dindicadors-socials/>

⁴ <http://www.elcritic.cat/feminismes/tres-cares-de-la-feminitzacio-de-la-pobresa>

Propostes

Per tot això, i amb la voluntat d'avançar en la consecució de la igualtat real i efectiva, el Consell Nacional de les Dones de Catalunya insta als governs a:

- Que l'Observatori de la Igualtat de Gènere, com a òrgan de l'Institut Català de les Dones, i el Consell Nacional de les Dones de Catalunya, puguin fer seguiment dels indicadors vinculats a la implementació de la protecció social, dels serveis públics i de la infraestructura sostenible per tal que el plans d'igualtat puguin millorar el desenvolupament sostenible de les dones a Catalunya.
- Que l'Institut Català de les Dones i el Consell Nacional de les Dones de Catalunya desenvolupin recomanacions orientades a l'acció que acceleri la implementació de la Plataforma d'Acció de Beijing, de la Llei 17/2015 i recolzin la implementació dels compromisos globals amb perspectiva de gènere, inclosa l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible.
- Sortir de les polítiques paliatives que ofereixen l'actual marc de serveis públics i la infraestructura sostenible per a la igualtat.
 - Generar espais igualitaris de diàleg i polítiques adreçades a totes les dones, atenent especialment les situacions de doble i, en molts casos triple, discriminació com ho són la discapacitat, l'etnicitat, la situació administrativa, l'edat, la monoparentalitat, l'estat de salut, ... i un llarg etcètera.
- Incorporació de la perspectiva de gènere en les dades estadístiques que contemplin les diferents realitats socioeconòmiques de dones i homes.